

Metodologia badań społecznych - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Metodologia badań społecznych
Kod przedmiotu	14.0-WP-PEDD-MBS-W_pNadGenV9DZH
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika / Edukacja medialna i informatyczna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	drugiego stopnia z tyt. magistra
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017

Informacje o przedmiocie	
Semestr	1
Liczba punktów ECTS do zdobycia	5
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Ewa Narkiewicz-Niedbalec, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Egzamin
Ćwiczenia	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zaznajomienie studentów z funkcjami nauki, cechami praktyki badawczej, założeniami badań ilościowych i jakościowych, charakterystykami poszczególnych paradygmatów w naukach społecznych (pozytywistycznym, humanistycznym, krytycznym, postmodernistycznym). Zaznajomienie studentów z podstawowymi pojęciami metodologicznymi, specyfiką badań społecznych. Opanowanie przez studentów umiejętności projektowania własnych badań naukowych, doboru adekwatnego do celu badań paradygmatu, umiejętności doboru lub konstruowania narzędzi badawczych.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza dotycząca metod i technik badań pedagogicznych.

Zakres tematyczny

Wykłady

Praktyka badawcza i praktyka pedagogiczna jako praktyki społeczna. Co to jest nauka? Współczesna klasyfikacja nauk. Nauki dedukcyjne – nauki empiryczne. Nauki przyrodnicze – nauki społeczne. Wyodrębnienie się nauk społecznych. Wyjaśnianie i rozumienie jako procedury naukowe. Funkcje nauki. Pojęcie paradygmatu i teorii naukowej. Paradygmaty w pedagogice – pozytywistyczny, humanistyczny, krytyczny i postmodernistyczny. Badania ilościowe i jakościowe. Sondaż diagnostyczny – dobór zmiennych, wskaźników, sformułowanie hipotezy, układanie ankiety. Zasady przeprowadzania badań, kodowanie danych, przygotowanie do analiz statystycznych. Monografia pedagogiczna. Badania eksperymentalne. Metoda indywidualnych przypadków. Rodzaje wypowiedzi w tekstach naukowych: orzekające, wartościujące i normatywne. Rodzaje wiedzy: wiedza potoczna a wiedza naukowa. Rodzaje związków występujących w rzeczywistości przyrodniczej i społecznej. Twierdzenia nauk empirycznych – hipotezy, generalizacje, prawa naukowe. Badania wzdłuż czasu, badania panelowe. Czy w badaniach ludzie kłamią? I co można na to zaradzić. Operacjonalizacja pojęć teoretycznych – prezentacja standaryzowanych skal pomiarowych w badaniach społecznych. Etyczne aspekty badań społecznych

Ćwiczenia

Sprawdzenie stopnia opanowania pojęć: zmienna, wskaźnik, hipoteza, prawo nauki, regularność empiryczna – podstawowe kategorie teoretyczno-metodologiczne. Metody i techniki badań społecznych. Paradygmat badań ilościowych i jakościowych. Inspiracje teoretyczne i praktyczne w badaniach społecznych. Propozycje tematów projektów badawczych (w paradygmacie ilościowym) jako zadań do zrealizowania przez uczestników zajęć. Przedstawienie wybranego problemu w świetle literatury. Analiza tekstów z uwzględnieniem wypowiedzi orzekających, wartościujących i normatywnych. Ilościowa charakterystyka rzeczywistości powiązanej z podjętym problemem. Prezentacja projektu badań ilościowych. Analiza przykładów projektów i wyników badań jakościowych. Planowanie i realizacja badań jakościowych. Analiza i interpretacja danych jakościowych. Badania z wykorzystaniem Internetu. Problemy etyczne w badaniach społecznych. Analiza wybranych projektów badawczych.

Metody kształcenia

Wykłady – wykład prowadzony metodą podającą z elementami dyskusji z prezentacją slajdów i prezentacją multimedialną.

Ćwiczenia – dyskusja, praca w małych grupach, praca z materiałem źródłowym; metody oparte na działaniu praktycznym – przygotowanie projektu badawczego i narzędzia do badań; prezentacja założeń teoretycznych do podjętej problematyki.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
-------------	-----------------	--------------------	-------------

Opis efektu	Symbol e efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Potrafi nazwać i scharakteryzować główne orientacje badawcze nauk społecznych i humanistycznych, w tym pedagogiki i odpowiadające im metody badań; potrafi objaśnić pojęcie paradygmatu i teorii naukowej; potrafi rozpoznać podstawowe cechy paradygmatów obecnych we współczesnej pedagogice i podać kryteria ich doboru do badań; potrafi wskazać powody występowania różnych paradygmatów prowadzenia badań w pedagogice. Dostrzega i wskazuje różnice między ilościowym a jakościowym podejściem do badań; otrafi sformułować hipotezy odnoszące się do prawidłowości występujących w zbiorowościach społecznych oraz potrafi odróżniać w tekstach naukowych generalizacje historyczne i prawa nauki od innych składników języka naukowego	• K_W04	• test egzaminacyjny z progami punktowymi • Ocena prowadzącego ćwiczenia po prezentacji projektu badawczego wobec grupy i po dyskusji o nim	• Wykład • Ćwiczenia
Potrafi opisać strukturę procesu badawczego, wyróżniając i charakteryzując poszczególne jego etapy; potrafi sformułować problemy badawcze, wytypować zmienne i wskaźniki, dobrać stosownie do podejmowanej problematyki odpowiednie metody i techniki badań, skonstruować wybrane narzędzia badawcze, a także dokonać analizy ilościowej oraz opisu jakościowego uzyskanych wyników badań; potrafi wybrać najbardziej adekwatną do podjętego celu badań perspektywę teoretyczną i metodologiczną; potrafi scharakteryzować konsekwencje metodologicznych wyborów dokonywanych przez różnych badaczy i siebie	• K_U06	• Ocena prowadzącego ćwiczenia po prezentacji projektu badawczego wobec grupy i po dyskusji o nim	• Ćwiczenia
Student umie wskazać i scharakteryzować cechy dystynktywne praktyki badawczej (naukowej) w odróżnieniu od innych rodzajów praktyki społecznej; Potrafi nazwać i scharakteryzować podstawowe funkcje nauki; potrafi zaprezentować współczesną klasyfikację nauk i miejsce pedagogiki wśród nich; Potrafi opisać założenia metodologiczne różnych nauk, w tym nauk społecznych	• K_W02	• test egzaminacyjny z progami punktowymi	• Wykład
Jest świadomy istnienia etycznego wymiaru badań naukowych, zna podstawowe założenia etyczne przy uprawianiu nauki, a w szczególności nauk społecznych; potrafi dostrzec problemy i dylematy moralne, jakie mogą pojawić się przy prowadzeniu badań; potrafi uzasadnić swoje postępowanie w analizowanych przypadkach i zadbać o zgodną z nimi realizację badań własnych	• K_K05	• Ocena prowadzącego ćwiczenia po wypowiedzi studenta na ten temat	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Wykłady

Warunkiem zaliczenia wykładów jest uzyskanie powyżej 50% punktów możliwych do uzyskania na końcowym egzaminie z całości nauczanych treści. Istnieje możliwość zwolnienia z egzaminu osób szczególnie zaangażowanych w realizację zadań w ramach ćwiczeń na wniosek prowadzącego ćwiczenia.

Ćwiczenia

Warunkiem zaliczenia ćwiczeń jest uzyskanie powyżej 50% punktów z możliwych do uzyskania. Punkty za ćwiczenia można uzyskać: za kolokwium, za wykonanie zadań na ćwiczeniach związanych z realizacją projektu i przygotowaniem narzędzia badawczego.

Ocena końcowa

Ocena końcowa z przedmiotu metodologia badań społecznych ustalana jest na podstawie sumy punktów uzyskanych na ćwiczeniach (50%) i egzaminie (33%). Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie ćwiczeń i wykładów. Ocena końcowa wyznaczana jest następująco: powyżej 50% dostateczny, powyżej 60% dostateczny plus, powyżej 70% dobry, powyżej 80% dobry plus, powyżej 90% bardzo dobry.

Literatura podstawowa

- Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, Warszawa 2003.
- Babbie E., *Podstawy badań społecznych*, Warszawa 2008.
- Batorski D., Olcoń-Kubicka M., *Prowadzenie badań przez Internet: podstawowe zagadnienia metodologiczne*, „Studia Socjologiczne” 2006, 3.
- Flick U., *Projektowanie badania jakościowego*, Warszawa 2010.
- Frankfort-Nachmias C., Nachmias D., *Metody badawcze w naukach społecznych*, Poznań 2001.
- Hajduk E., *Hipoteza w badaniach pedagogicznych*, Zielona Góra 1993, 1994, 1996.
- Hajduk E., *Hipoteza w badaniach społecznych*, Zielona Góra 2006.
- Łobocki M., *Metody i techniki badań pedagogicznych*, Kraków 2007.
- Nowak S., *Metodologia badań społecznych*, Warszawa 1985.
- Palka S., *Metodologia, badania, praktyka pedagogiczna*, Gdańsk 2006.
- Pilch T., *Zasady badań pedagogicznych*, Warszawa 1995.
- Rubacha K., *Metodologia badań nad edukacją*, Warszawa 2008.
- Silverman D., *Interpretacja danych jakościowych*, Warszawa 2008.
- Silverman D., *Prowadzenie badań jakościowych*, Warszawa 2008.
- Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Katowice 1995.

Literatura uzupełniająca

- Amsterdamski S., *Między historią a metodą: spory o racjonalność nauki*, Warszawa 1983.
- Brzeziński J., *Metodologia badań psychologicznych*, Warszawa 2002.

3. Chalmers A., *Czym jest to, co zwiemy nauką? Rozważania o naturze, statusie i metodach nauki: wprowadzenie do współczesnej filozofii nauki*, Wrocław 1997.
4. Denzin N.K., Lincoln Y.S., *Metody badań jakościowych*, T. I-II, Warszawa 2009.
5. Grobler A., *Metodologia nauk*, Kraków 2006.
6. Kmita J., *O kulturze symbolicznej*, Warszawa 1983.
7. Kuhn T.S., *Struktura rewolucji naukowych*, Warszawa 1968.
8. Lutyńska K., Wywiad kwestionariuszowy: przygotowanie i sprawdzenie narzędzia badawczego, Ossolineum 1984.
9. Mayntz R., Holm K., Hübner P., *Wprowadzenie do metod socjologii empirycznej*, Warszawa 1985.
10. *Metodologia pedagogiki zorientowanej humanistycznie*, red. D. Kubinowski, M. Nowak, Kraków 2006.
11. Ossowski S., *O osobliwościach nauk społecznych*, Warszawa 2001.
12. Paprzycka E., *Kobiety żyjące w pojedynkę*, Toruń 2008.
13. Shaughnessy J., Zechmeister E.B., Zechmeister J.S., *Metody badawcze w psychologii*, Gdańsk 2002.
14. Stefanowska M., *Odbiorcy kultury – deklaracje i rzeczywistość*, Warszawa 1988.
15. Sułek A., [Metody analizy socjologicznej: wybór tekstów, Warszawa 1986](#).
16. Sułek A., [Ogród metodologii socjologicznej, „Scholar”, Warszawa 2002](#).
17. Wójcicki R., *Teorie w nauce*, cz. 1, Warszawa 1991.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Anita Famuła-Jurczak, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 26-07-2016 09:36)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ